

IGAZSÁGÜGYI MINISZTERIUM
EMBERI JOGI MUNKACSOPORT TITKÁRSÁGA

CSALÁDJOGI CIVIL MUNKACSOPORT

IKT. SZÁM: VII-EJMCS/8/2
(2023)

MELLÉKLET: JELENLÉTI ÍV

EMLÉKEZTETŐ
2023. JÚNIUS 30.

Helyszín: 1111 Budapest, Bartók Béla út 36., Szatyor Bár

Időpont: 2023. június 30. 11.00 óra

Tárgy: a Családjogi Civil Munkacsoport ülése

Jelen vannak: a mellékelt jelenléti ív szerint

Dr. Répássy Róbert, az IM parlamenti államtitkára, az Emberi Jogi Munkacsoport elnöke köszöntötte dr. Varga Judit miniszter asszonyt, Dr. Wopera Zsuzsa miniszteri biztos asszonyt, valamint a Családjogi Civil Munkacsoport ülés résztvevőit. A napirendi pontok ismertetése után átadta a szót Miniszter Asszonynak.

Dr. Varga Judit igazságügyi miniszter asszony köszöntötte az ülésen résztvevőket, megköszönte a helyszín biztosítását. Miniszter asszony kiemelte, hogy a Családjogi Civil Munkacsoportot 2020-ban hívták életre, mely 2022. július 7-én ülésezett utoljára, ennek ellenére a szakmai együttműködés rendszeres formát öltött az elmúlt időszakban.

A visszatekintés során Miniszter asszony kitért arra, hogy annak érdekében, hogy közvetlen legyen a kapcsolat családjogi ügyekben a jogalkalmazók és a jogszabályokat előkészítő szakemberek között, 2021 júniusában az Igazságügyi Minisztériumban megalakult a Családjogi jogalkalmazás hatékonyságát erősítő munkacsoport, amelyben valamennyi hivatásrend képviselteti magát. A munkacsoportban a családjogi ügyekben ítélező valamennyi bírósági szintet képviselő bírák vesznek részt, családjogi ügyekre specializálódott ügyvédek osztják meg tapasztalataikat, de ügyész, mediátor a Magyar Jogász Egylet családjogi szakágának vezetői és a szakterületileg illetékes minisztériumok képviselői is aktívan bekapcsolódnak a munkába.

A családjogi pereket érintő „eljárásjogi gyorsító csomag” életre hívása során a kiskorú gyermek érdekeire tekintettel, igyekeztek az eljárási határidőket és a bíró kezébe adott eszközöket úgy alakítani, hogy minél kevesebb időt töltsenek az érintettek e számukra nehéz helyzetben. Miniszter asszony hangsúlyozta, nagyon fontosnak találja, hogy a jogalkalmazók a jogalkotói szándékot első kézből ismertessék meg, ezért kérte dr. Wopera Zsuzsa miniszteri biztos asszonyt, hogy mind a Magyar Jogász Egylet berkein belül mind a különböző bírósági fórumokon és jogalkalmazói ügyvédi platformokon népszerűsítse, hogy az új jogszabálynak mi a jóhiszemű, a jogalkotói szándékot is figyelembe vevő alkalmazása.

Miniszter asszony megköszönte dr. Ocskó Katalinnak a Fővárosi Törvényszék általános elnökhelyettesének, az Országos Bírósági Hivatal Gyermekjogi Kabinetje vezetőjének, dr. Várai-Jeges Adriennek a Pesti Központi Kerületi Bíróság csoportvezető bírójának, dr. Subasicz Éva ügyvédnek és dr. Kölcseyi Soma ügyvédnek, hogy jelen ülés keretei között megosztják jogalkalmazói tapasztalataikat jelenlévőkkel és megköszönte a többéves szakmai munkájukat, amellyel segítik az Igazságügyi Minisztérium munkáját.

Dr. Répássy Róbert, az IM parlamenti államtitkára, az Emberi Jogi Munkacsoport elnöke felkérte dr. Wopera Zsuzsa miniszteri biztos asszonyt hozzászólásának elmondására.

Dr. Wopera Zsuzsa, az IM miniszteri biztos asszonya megköszönte a jelenlévőknek az elmúlt két év közös munkáját. Kiemelte, hogy törvényelőkészítő tevékenységüknek a középpontjában mindig a gyermekek mindenek felett álló érdeke állt. Az elmúlt években az üléseken beszámoltak arról, hogy a jogalkotás terén milyen eredményeket értek el, így a mai munkacsoport ülésen a jogalkalmazókat kérték fel arra, hogy osszák meg jelenlévőkkel azokat a tapasztalataikat, hogy jogalkalmazóként hogyan látják azoknak a jogszabályoknak a hatályosulását, amelyek előkészítésében maguk is részt vettek.

Paradigmaváltásként értékelhető változások következtek be, így például a közös szülői felügyelet kiterjesztése, a váltott gondoskodás, a gyermek véleménynyilvánításhoz való jogának erősítése terén, illetve azoknak az eljárásjogi rendelkezéseknek a bevezetése is kiemelt érdemel, amelyek nagyon szigorú határidőket állapítanak meg a bíróságok számára. Miniszteri biztos asszony szívügyének tekinti a mediáció erősítését annak érdekében, hogy a konfliktuskezelés más formája is teret nyerjen a családjogi vitákban a peres rendezésen kívül, illetve kiemelt fontosságúnak tartja a gyermek a képviseletének hatékony biztosítását a családjogi eljárásokban.

Dr. Répássy Róbert, az IM parlamenti államtitkára, az Emberi Jogi Munkacsoport elnöke megköszönte dr. Wopera Zsuzsa miniszteri biztos asszony hozzászólását és felkérte dr. Ocskó

Katalint a Fővárosi Törvényszék általános elnökhelyettesét, az Országos Bírósági Hivatal Gyermekjogi Kabinetje vezetőjét hozzászólásának az elmondására.

Dr. Ocskó Katalin, a Fővárosi Törvényszék általános elnökhelyettese megköszönte Miniszter asszonynak, hogy a jogalkalmazók részéről részt vehettek a közös munkában. Elnökhelyettes asszony kiemelte, hogy 2022. január 1-jétől életbe lépett a közös szülői felügyelet egyoldalú kérelemre történő elrendelhetősége és a váltott gondoskodás is szabályozást kapott a Ptk.-ban, továbbá 2022. augusztus 1-jétől megjelent a Brüsszel IIb rendelet kapcsán az ítélőképessége birtokában lévő gyermek értesítési kötelezettsége mint anyagi jogi jogszabály-módosítás. Mindemellett 2022 szeptemberében hatályba lépett az eljárásjogi gyorsító csomag, és 2023. március 7-től egy új nemperes eljárás is alkalmazandó, a jogellenes elvitellel veszélyeztetett gyermekek vonatkozásában a jelzési kötelezettség elhelyezése (SIS II rendelet). Mindezek mellett a Ptk. 4:170. § (2) bekezdése is szeptemberben módosulni fog, amely szerint, ha a közös szülői felügyelet vonatkozásában a szülők már nem tudnak együttműködni, akkor a bíróság a felek kérelmére bármelyik fél kérelmére *megszüntetheti* a közös szülői felügyeletet. Az új szabályozással nagyobb teret kapnak a jogalkalmazók a mérlegelésre, így a gyermek érdekét egyértelműen figyelembe véve tudnak dönteni. Ezt követően Elnökhelyettes asszony statisztikai adatok megosztásával illusztrálta a családjogi bírák leterheltségét. Kiemeli a szakértői helyzet megoldásának fontosságát is, álláspontja szerint nemcsak a pszichológus szakértőkkel, hanem gondnoksági perekben a pszichiáter szakértők hiányával és leterheltségével is meg kell küzdeni.

Elnökhelyettes asszony kitért arra, hogy a felek ritkán kérik a közös szülői felügyelet egyoldalú kérelemre történő elrendelését, ugyanakkor a szülők egyre gyakrabban választják a váltott gondoskodást. Fontosnak találja, hogy váltott gondoskodás esetén a gyermek véleményének beszerzése nélkül nem hozható döntés, tehát a gyermek meghallgatását a váltott gondoskodásra irányuló kérelmet tartalmazó ügyekben nem lehet mellőzni.

Dr. Wopera Zsuzsa miniszteri biztos asszony megköszönte dr. Ocskó Katalin, a Fővárosi Törvényszék általános elnökhelyettesének az empatikus hozzászólását és felkérte dr. Várai-Jeges Adrienn a Pesti Központi Kerületi Bíróság csoportvezető bíróját észrevételeinek elmondására.

Dr. Várai-Jeges Adrienn a Pesti Központi Kerületi Bíróság csoportvezető bírója, aki hozzászólásában az elsőfokú bíró szemszögéből két témáról beszélt, az egyik a családjogi perek időszerűségét érintette, a másik pedig a gyermekek tájékoztatási kötelezettségével volt kapcsolatos. Kiemelte, hogy a gyermekközpontú igazságszolgáltatásnak a célja az, hogy minden olyan ügy, amely gyermeket érint, az viszonylag rövid idő alatt fejeződjön be, megalapozott és olyan döntés szülessen, amely a gyermekek érdekét szolgálja. A határidőkkel összefüggésben elmondta, hogy a bírák ügyintézési határideje az olyan személyállapoti perekben, amely gyermekeket is érint 30 napról 15 napra csökkent, a kitűzési határidők - akár perfelvételi vagy érdemi tárgyalásról legyen szó - 4 hónapról 2 hónapra csökkentek. Dr. Várai-Jeges Adrienn kiemelte az ideiglenes intézkedéssel kapcsolatban, hogy 3 munkanapon belül az ideiglenes intézkedés iránti kérelmet ki kell adni észrevételre az ellenérdekű félnek, akinek 8 napja van arra, hogy megtegye az észrevételeit és a bíróságnak 30 napon belül meg kell hoznia a döntését.

Dr. Várai-Jeges Adrienn a Pesti Központi Kerületi Bíróság csoportvezető bírója elmondta, hogy a gyorsító csomagban előírt határidők betartása érdekében változtattak az ügyelosztási renden is. Kiemelte az eljárási határidőkkel összefüggésben, hogy az Országos Bírósági Hivatal elnöke egy egész országra kiterjedő célvizsgálatot rendelt el az eljárási határidők betartása tárgyában.

A gyermek értesítésével kapcsolatosan kiemelte, hogy amikor az értesítésről beszélünk, akkor nem a gyermek meghallgatásáról beszélünk, azaz a gyermek értesítése nem azonos a gyermek meghallgatásával. Az értesítéssel kapcsolatosan 4 kérdés merülhet fel. Az egyik az, hogy *kit* értesít a bíróság, a másik az, hogy *mikor* értesíti a bíróság az ítélőképessége birtokában lévő gyermeket, a 3. kérdés az, hogy *hogyan* értesíti a bíróság az ítélőképessége birtokában lévő gyermeket és a 4. kérdés, hogy *milyen* ügyekben értesíti a bíróság a gyermekeket. Elmondta, hogy a jogszabály szerint az ítélőképessége birtokában lévő gyermeket értesíti a bíróság. Az, hogy gyermek ítélőképessége birtokában van, vagy sem, nem szakértői kérdés. Elmondta továbbá, hogy az OBH elnöke által létrehozott Gyermekjogi kabinet pszichológus szakértő segítségével a gyermek értesítésével kapcsolatosan nyomtatványokat dolgozott ki, korcsoportok szerint a gyermekek életkorának megfelelően gyermekbarát nyelven. A nyomtatványok minden bíró számára elérhetőek, amelyek ajánlások a bírók számára, azokat nem kötelező használni, az ügy egyedi körülményeire tekintettel módosíthatóak. Rámutatott, hogy álláspontja szerint az eljárásjogi kérdések nem írhatják felül a gyermekjogokat. Minden gyermeknek joga van ahhoz, hogy elmondhassa a véleményét az őt érintő ügyekben.

Dr. Wopera Zsuzsa miniszteri biztos asszony megköszönte dr. Várai-Jeges Adrienn a Pesti Központi Kerületi Bíróság csoportvezető bírójának az értékes hozzászólását és felkérte dr. Subasicz Éva ügyvédnőt hozzászólásának az elmondására.

Dr. Subasicz Éva, ügyvédnő megköszönte a lehetőséget, hogy Magyar Jogász Egylet családjogi szakágának társelnökeként és a Magyar Ügyvédi Kamara delegáltjaként részt vehet munkacsoport munkájában. Álláspontja szerint mind a jogalkotó és a jogalkalmazó részéről a közös nevező a gyermek érdekének képviselése. A munkacsoport ülésén elsődlegesen az ügyvédek szerepéről szeretne bővebben beszélni.

Kiemelte, hogy az ügyvédeknek a legfontosabb feladata, hogy próbáljanak objektívek maradni és a gyermek érdeke mentén tájékoztatást megadni. Álláspontja szerint ügyvédként végig kell venni a saját ügyfeleikkel, hogy amit az eljárásban képviselnek, az valóban a gyerek érdekében áll, és valóban olyan eredményhez vezet-e, ami hosszú távon a gyermek érdekeit szolgálják.

Úgy gondolja, hogy az ügyvédeknek feladata az is, hogy az eljárási határidőket, amelyeket a polgári perrendtartás előír, betartassák az ügyfeleikkel, de ebben a körben kiemelte a polgári perrendtartás rugalmas szabályait.

Dr. Subasicz Éva az ideiglenes intézkedéssel összefüggésben hangsúlyozza, hogy a legnehezebb feladatuk az, hogy eldöntsék, hogy az ügyfélnek valóban szüksége van-e az ideiglenes intézkedésre. Fontos tényezőnek tartja, hogy ügyvédként ezt hogyan tudják mérlegelni és milyen módon tudják az ügyfelet segíteni abban, hogy peren kívüli megállapodásra ösztönözzék azért, hogy ne terheljék indokolatlanul ideiglenes intézkedéssel az eljárást.

Dr. Wopera Zsuzsa miniszteri biztos asszony megköszönte dr. Subasicz Éva ügyvédnő hozzászólását és felkérte dr. Kölcsényi Soma ügyvéd urat, az *International Academy of Family Lawyers* európai alelnökét észrevételeinek elmondására.

Dr. Kölcsényi Soma ügyvéd úr megköszönte, hogy a gyermekek ügyeit szívén viselő ügyvédként részt vehet a munkacsoport munkájában. Kiemelte, hogy óriási előrelépésnek tartja, hogy a személyi állapotot érintő perekben az ideiglenes intézkedés iránti kérelmeket 30 napon belül el kell bírálni. Úgy gondolja, hogy az ügyvédnek az egyik legfontosabb feladata az ügyfél

által mondottakat egy olyan módon artikulálni a jogi eljárásban, amivel a végkimenetele az ügynek egy kedvező döntésben mutatkozik meg az ügyfél számára. Családjogi ügyvédként számára mindig kiemelt fontosságú, annak mérlegelése, hogy a gyermeknek mi szolgálja legjobban az érdekeit. Véleménye szerint a mediációs szemlélet már itt megjelenhet az ügyvédi munkában is. Az ideiglenes intézkedéssel összefüggésben kiemeli, hogy olyan kérelmet kell előterjeszteni, ami értelmezhető, indokolt és minden szükséges információt tartalmaz, hogy a jogvita legelején az adatínségben lévő bíróság döntést tudjon hozni.

Ügyvéd úr kiemeli, hogy a Brüsszel IIb rendelet azt az elvárást fogalmazza meg az egyes tagállamokkal szemben, hogy ha a szülők meg tudnának egyezni a jogellenes gyermekelviteli ügyben, akkor a jogellenes elvitel bírósága a felek által felruházható legyen joghatósággal a szülői felügyeletet érintő más kérdések eldöntésére. Ügyvéd úr zárásként elmondja, hogy véleménye szerint a munkacsoportban megkezdett sikeres közös munkát érdemes folytatni és még sok feladat áll előttünk.

Dr. Répássy Róbert elnök úr megköszönte dr. Kölcseyi Soma értékes észrevételit és átadta a szót dr. Varga Judit miniszter asszonynak.

Dr. Varga Judit miniszter asszony megköszönte Elnökhelyettes és Csoportvezető asszonyoknak illetve az ügyvédeknek az értékes és tartalmas észrevételeiket. Miniszter asszony hangsúlyozta, hogy javasolni fogja dr. Tuzson Bence államtitkár úrnak, hogy támogassa a munkacsoport tevékenységét, hogy az továbbra is magas szakmai színvonalon folytathassa a már megkezdett munkáját.

Dr. Répássy Róbert elnök úr megkérdezte a jelenlévőktől, hogy kívánnak-e hozzászólni az ülésen elhangzottakhoz.

Jaczó András (Apák az Igazságért Közhasznú Egyesület) elmondta, hogy országos rálátásunk van a különböző szülői felügyeleti jog rendezése iránti eljárásokra ugyanígy a kapcsolattartásnak végrehajtása iránti eljárások és a gyámhatósági eljárásokra is. Tapasztalnak egyfajta előremutató fejlődést a szülői felügyeleti jogok rendezése iránti perekben a határidők tekintetében.

Jaczó András kiemelte, hogy amikor a szakértő kirendelésére kerül sor egy ügyben, akkor figyelmen kívül hagyják a bíróságok és a gyámhivatalok is azt, hogy 2022. január 1-jétől a szakértői törvény megváltozott. Jaczó András kiemelte a 2016. évi XXIX. törvény az

igazságügyi szakértőkről szóló 2016. évi XXIX. törvény 45. § (4) bekezdésének b, szerint a feltett kérdések megválaszolása egészben vagy részben nem tartozik azon szakismeretek körébe, amelyekben a szakértő a rá irányadó szabályok szerint jogosult eljárni, vagy oda tartozik ugyan, de a szakterületen belül általa nem gyakorolt olyan részterületre vonatkozik, amelyben jogszabályi felhatalmazás hiányában nem járhat el.¹

Mindemellett kiemeli a természetgyógyászati tevékenységről szóló 40/1997. (III. 5.) Korm. rendelet 2. § (1) bekezdése szerint az egészségügyi informatikus, az egészségbiztosítási szakember, valamint az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény 110. § (4a) bekezdése szerinti engedéllyel rendelkező személy kivételével a felsőfokú egészségügyi képzésben részesült személy, valamint a klinikai szakpszichológus és klinikai gyermek-szakpszichológus a tevékenységet nem-konvencionális szakirányú továbbképző tanfolyam elvégzését és eredményes vizsga letételét követően végezheti.²

Jaczó András problémásnak látja a szakértői túlszámlázást.

Kiss Gabriella pszichológus megosztotta a jelenlévőkkel a legutóbbi szakvéleményt, mellyel találkozott, miszerint a szülő, akinél a gyermeket elhelyezték erősen narcisztikus személyiségzavarral küzd, mely megmutatkozik az agresszió magas szintjén is, viszont határozottabb személyiség és ezért alkalmasabbnak látják a szülői feladatok ellátására. Kiss Gabriella kéri a szakértői rendszer felülvizsgálatát, átdolgozását.

Rác Dominika (Hintalovon Gyermekjogi Alapítvány részéről) üdvözlí a gyermek véleményének a figyelembevételét erősítı jogszabályi változásokat. Kérdésében érdeklıdik, hogy a bíróságok által használt értesítési minták megismerhetıek-e mindenki számára? Mindemellett megkérdezte, hogy rendelkezésre állnak-e statisztikai adatok arra vonatkozóan, hogy váltott gondoskodást hányan kezdeményeztek?

Halász Pálma, az Élet-érték Alapítvány elnöke elmondta, hogy alulról jövő népi kezdeményezésként megszületett 10 éve a Btk. 212/A §-a a kapcsolaton belüli erıszak önálló törvényi tényállásáról. A kezdeményezés sikerét a világ minden pontján méltatták. Az évforduló alkalmából Halász Pálma érdeklıdik, hogy rendelkezésre állnak-e statisztikai adatok, hogy mindez hány ember életét segítette?

¹ <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1600029.tv#lbj82id294a>

² <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=99700040.kor>

Dr. Péterfy Vera (PATENT Egyesület jogásza) elmondta, hogy a váltott gondoskodással kapcsolatban az a tapasztalatuk, hogy egy olyan társadalmi közeg meglétére lenne szükség, ahol a családi szereposztás általánosságban véve közel fele-fele a szülők között. Álláspontja szerint a váltott gondoskodásnál fontos lenne figyelembe venni a korábbi családi szereposztást. Kérdésében arra kíváncsi, hogy amikor a gyermek véleménynyilvánítása írásban történik, a jogalkalmazó annak befolyásmentességét hogyan tudja vizsgálni?

Dr. Ocskó Katalin, a Fővárosi Törvényszék általános elnökhelyettese a Hintalovon Alapítvány kérdésére válaszul elmondta, hogy az ajánlás minták kizárólag a bírák számára elérhetőek, amelyek pszichológus szakértő bevonásával, megnyugtató nyelvezettel, gyermekbarát módon kerültek megfogalmazásra. Elmondta azt is a szakértői díjak kapcsán, hogy jogszabály köti a bírót azok megállapításában, másrészt pedig minden díjmegállapító végzés ellen van helye fellebbezésnek.

A szakértőkkel kapcsolatban kiemelte, hogy a bíró kötelezettsége az Igazságügyi Minisztérium által vezetett névsorból kiválasztani a szakértőt. A szakértői véleménnyel összefüggésben Elnökhelyettes asszony kiemelte, hogy az az összes többi peradattal együttesen, azzal összevetve az ítélet indokolásában megfelelően a mérlegelést megindokolva értékelhető.

Dr. Répássy Róbert elnök úr megköszönte a munkacsoport tagjainak, hogy részt vettek az ülésen és a további jövőbeli együttműködés reményében berekesztette az ülést.

Hangfelvétel alapján készítette: Megyeri Gabriella csoportvezető

Látta: dr. Wopera Zsuzsa miniszteri biztos

Jóváhagyta: dr. Répássy Róbert államtitkár